

Memorial Air Show, největší letecká akce v ČR slaví své 20. narozeniny

Pohled do historie vzniku

Ve dnech 17.-18.června se na letišti V Roudnici nad Labem bude konat největší letecko-spoločenská událost v ČR, dnes již proslulá po celé Evropě pod názvem Memorial Air Show. Poprvé se uskutečnila 18. června 1991. Vznikla velice sponzánně jako splnění slibu, který hned po revoluci dal Vlasta Dvořák letecké legendě gen.

Františku Fajtlovi. To se událo u příležitosti otevření bazény na roudnickém letišti, kdy Vlasta pozval letecká esa 2. světové války, kteří létali v uniformách RAF. Když si všichni vyposlechli jejich válečné osudy, bylo jasné, že musíme pro jejich morální rehabilitaci něco udělat. To něco mělo být velice oslavné a pro tyto veterány ne-

zapomenutelné. Navštívil jsem neprodleně prezidenta Václava Havla a tehdejšího předsedu

vlády ČR Petra Pitharta a ministra obrany Luboše Dobrovského, ve kterých jsem našel nadšené spojení tuto myšlenku zhmotnit a dotáhnout do cíle. Z řad aeroklubů jsem přizval do spolupráce Ládu Ostrochovského a Karla Sedláčka. Dlouho jsme nemohli najít název pro tento společensky

významný projekt a pompézní akci zároveň. Až Karel vyřkl název Memorial Air Show. Že se akce bude dít vyvíjet v další projekty spojené s veterány z obou válčících stran, to nikdo z nás nečekal. Dovolil bych si zde přidat slova Petra Pitharta, který převzal záštitu na prvním ročníkem spolu s Václavem Havlem a která mi poslal

před týdnem v mailu: „Milý Vlasto, je úžasné, že jsem se tenkrát hned na začátku strefil: podpořil jsem něco, někoho, kdo se od té doby drží na špičce. Kdo neselhal. Já si Vás pořád po očku sleduji...“ Bylo to první letecká akce v ČR, která se nejmenovala letecký den, ale airshow. Bylo brzo po revoluci a někteří tento název nemohli překousnout. Ale Karlovo pojmenování tohoto projektu, je dnes již zcela známým pojmem

po celé Evropě.

Prvenství, která Memorial Air Show zaznamenala za 20 let Memorial Air Show se muže pyšnit zejména tím, že je jediným leteckým dnem v Evropě, možná i na světě, který navštívila osobně hlava státu. Roudnické letiště uvítalo prezidenta republiky dokonce 4x.

Poprvé ve východním bloku přistály letouny NATO právě na

našem letišti. Dokonce pýcha letectva NATO, vrtulník Apache a kolmostartující letoun Harrier, se v ČR poprvé představily právě na roudnickém letišti.

Samozřejmě největším úspěchem bylo první poválečné přistání slavné létající pevnosti B-17. O Spitfiru, Mitchellu a Hurricane, letounů, na kterých létali právě čeští příslušníci RAF a které se poprvé v ČR představily na prvním ročníku 18. 6. 1991, se není třeba zmiňovat. Poprvé do ČR přilétly letouny současné armády USA naváděny z letounu AVACS. Byly to stíhačky F-16 a bitevníky A-10 z italského Aviana. Zajímavé na tom bylo, že piloti letěli jako ostrá hotovost na Bosnu a až za letu byli dovedeni za radiového ticha na roudnické letiště právě z letounu AVACS, který kroužil někde nad středozemím. Přilétli o 10 minut poz-

dě, protože je Rakousko odmítlo pustit přes svoje území, tak to oblétili přes Německo.

Největší společenský význam Memorial Air Show

Jak už jsem vzpomenu na začátku, původní cíl jednorázové akce na morální rehabilitaci pilotů veteránů z 2. světové vál-

ky se podařilo naplnit již v roce 1991. Dalším cílem bylo usmířit bývalé protivníky. To se stalo mottem dalších ročníků. Proč několika ročníků? Důvod se bude pro někoho zdát nepochopitelný. Když jsme se pokoušeli v roce 1993 tuto myšlenku prosadit u všech tehdejších válčících stran, pozval prezident Václav Havel na hrad velvyslance a jejich vojenské ataše a po našem představení řekl, že tuto myšlenku podporuje. Po připitku a malém občerstvení, vstal německý vojenský ataše colonel Müller a pravil:“ My nic slavit nebudeme, my jsme válku neprohráli, nám ji prohráli politici“. A bylo vymalováno na dalších 10 let. Nakonec podobný nesmysl vyřkl v roce 2005 ministr obrany Khünl, který řekl, že nemůže slavit s Ruskem, když jsou to okupanti. Nakonec jsem argumentem, že neslavíme státy a jejich vlády, ale slavíme vojáka, který si nemohl vybrat svoji vládu, přesvědčil ostatní politiky. A tak jsme našli podporu u prezidenta Václava Klause, který převzal nad tímto projektem záštitu a tak se naplnění této myšlenky nakonec podařilo. Musím tímto poděkovat bývalému starostovi města Roud-

nice Zdeňku Kubínkovi za jeho osobní postoj k tomuto projektu. Tento akt připravil a zrežiroval v obřadní síni Městského úřadu tak, že dojetí zúčastněných veteránů z USA, Ruska, Německa, Slovenska, Francie, Anglie a ČR se nedá popsat slovy. Slzy v očích těchto leteckých legend toho byly dost výmluvným důkazem. A že se Roudnice tímto zapsala do historie, o tom není žádných pochyb.

Druhým významným aktem bylo letecké předání předsednictví EU Švédsku. S tímto se zároveň předalo poselství volného schengenského nebe, které jsme jako první země EU otevřeli. Toto je ale na další článek, protože to byl můj nápad, který se mi v EU podařilo prosadit. Proto v tom mám dost osobních prožitků a poznatků. Díky tomu, že v té době u nás padla vláda, musel jsem dokonce napsat i dopis premiérovi Švédska, že na schůzce s našim premiérem, která bude za týden ve Švédsku, bude premiér Fischer na moji žádost s ním tuto záležitost probírat. I toto je přátelé možné. Za samotnou akci předání tohoto poselství je třeba poděkovat bývalému starostovi Roudnice n.L. Josefu Bakešovi, který stejně jako jeho předchůdce pochopil význam tohoto aktu pro město Roudnici n. L.

Co v Roudnici letos uvidíme?

Největším problémem pro nás je, že musíme skloubit dohromady věhlas naší akce, kde fandové očekávají vždy bohatou účast letounů z druhé světové války a finanční možnosti. Každý pořadatel podobné akce ví, že platba za každý takový letoun jakým je třeba Spitfire se pohybuje mezi 10 až 15 tisíci euro a k tomu ještě platba za palivo od 50 do 150 tis korun českých. Proto to lze uskutečnit jen za přispění sponzorů. Ale i přes tyto všechny obtíže se letošní oslavný ročník bude pyšnit letouny B-25 Mitchell, Corsair, P-51 Mustang, A26 Invader, OV-10 Bronco, Li-2, Avenger a Vampire. Naše armáda se představí letouny JAS39 Gripen, L-159 ALCA a vrtulníky Mi-24 a Mi.171. Samozřejmě nebudou chybět akrobatické speciály a parašutisté.

Roudnická Memorial Air Show zaznamenala několik rekordů a je svým způsobem jedinečná. Věřte, že jsou ale o to více pikantnější „veselé příhody z natáčení“, které jsem za uplynulých 20 let zažil, proto se rád s vámi o ně podělím v příštích článcích. Příběhy našich pilotů veteránů i veteránů z jiných zemí, které jsem vyposlechl, vydají na román a rád se o ně s vámi příště podělím.

Vlasta Dvořák,
prezident aeroklubu ČR

